

[Else-Merete Ross.]

sociale hensyn vil gå op i en højere enhed i den stilling, som ministeren vil tage til spørgsmålet om lægeforeningsboligernes bevarelse eller nedrivning.

Ministeren for kulturelle anliggender (Bomholt): Opførelsen af Lægeforeningens Boliger var i sin tid en fremragende social-humanitær indsats og vil altid blive husket i vor sociale historie. Boligerne er bygget af Bindsbøll og afgjort af arkitektonisk værdi; herom er der ingen uenighed. For datidens fattigfolk har de været et stort gode. Den sociale udvikling er imidlertid accelereret med en sådan kraft, at de ikke boligmæssigt kan opretholdes i deres nuværende tilstand. En hårdt tiltrængt sanering og modernisering vil formentlig nedbringe lejlighedernes antal meget betydeligt.

For få år siden, i 1959, blev bygningerne fredet i klasse B, og året efter anmodede bestyrelsen for Lægeforeningens Boliger, der jo er en selvejende institution, om at få fredningen hævet og dermed adgang til at opføre et moderne socialt boligkompleks i overensstemmelse med fundatsens ånd.

Ifølge loven om bygningsfredning kan en ejer af en fredet ejendom, hvis han ønsker at nedrive denne og ikke opnår det særlige bygningssyns tilladelse hertil, forlange, at det offentlige skal overtage ejendommen. Kan man ikke blive enig om overtagelsessummen, er vejen den, at der forelægges folketinget et forslag til lov om ekspropriation. Vil imidlertid det offentlige ikke overtage ejendommen, kan ejeren trods fredningsklausulen foretage nedrivningen, så snart sagen er endeligt afgjort.

Da vi — hvad jeg er den første til at beklage — endnu ikke råder over en bygningsfredningsfond, må hver eneste sag om bevaring af fredede bygninger forelægges for finansministeriet og folketinget eller dettes finansudvalg med henblik på tilvejebringelse af det beløb, der skal betales ejeren i afståelse.

Lægeforeningens Boliger er i ejendoms-skyld sat til 3.900.000 kr. Deres værdi i handel og Wandel er af statens ligningsdirektorat anslået til mellem 7 og 8 mill. kr. En ekspropriationskommission ville uden tvivl fastsætte overtagelsessummen til et sådant beløb, da der jo i henhold til grundloven

skal gives en ejer, der af hensyn til almenvellet må afstå sin ejendom, fuld erstatning.

Opnåelse af en lavere afståelsessum ved forhandling med boligernes bestyrelse kan der bortses fra, dels fordi det er bestyrelsens pligt at varetage institutionens økonomiske interesse, dels fordi det er den, der har fremsat nedrivningsforslaget og fremdeles fastholder det.

Det eneste, kulturministeriet herefter kunne gøre, var at fremsætte et forslag om ekspropriation af boligerne. Dette ville medføre en statsudgift på mindst ovennævnte beløb af 7-8 mill. kr. Dertil kommer, at boligerne måtte restaureres; der foreligger en ombygningsplan, som ville medføre udgifter af mindst samme størrelsesorden som ejendommens erhvervelsessum, tilsammen altså ca. 15 mill. kr. Men lad os se bort fra moderniseringsomkostningerne, der eventuelt kunne afholdes af nye ejere. Det givne er en, i alt fald foreløbig, statsudgift på 7-8 mill. kr.

Med de erfaringer, jeg netop har haft om vanskelighederne ved statsovertagelse af den fredede ejendom Palæet i Frederiksværk, der kostede 190.000 kr., et relativt beskedent beløb, som måtte tilvejebringes uden øjeblikkelige udgifter for statskassen, måtte jeg på forhånd mene, at det ikke var muligt at ændre den stilling, som undervisningsminister Jørgen Jørgensen tog til sagen allerede i juni 1961: at selv om det kunne være nok så ønskeligt, at fredningen opretholdes — ordret citeret med den højtærede formands tilladelse —

„ser man ingen mulighed for, at undervisningsministeriet kan fastholde denne.“ Og det var under gunstigere økonomiske forhold end nu.

Jeg ville med glæde se på, om institutionsbestyrelse var i stand til at ændre sine planer og medvirke til en bevaring af Bindsbølls bygningskompleks, og regeringen har optaget sagen til overvejelse. Igangsættelse af en tilbundsgående sanering, der jo nok kræver, at husene tømmes, eller at nedrivning kan jo efter alt at skønne først ske efter et par års forløb.

Else-Merete Ross: Jeg takker for svaret. Jeg er glad over, at ministeren er enig i, at det i hvert tilfælde ville være af kultur-